

Aftale mellem

Naalakkersuisut

og

Klima-, Energi-, Forsyningsministeren

om GEUS' aktiviteter i Grønland og samarbejde på råstofområdet for perioden 1. januar 2021 til 31. december 2025

1. Præambel

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) er en uafhængig forskningsinstitution under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (KEFM), der udfører forskningsaktiviteter i og for Grønland i henhold til GEUS' lovgrundlag, Lov om GEUS. I Grønland er administrationen og forvaltningen af råstofområdet forankret i Departementet for Mineralske Råstoffer (MMR). Samarbejdet mellem GEUS og Naalakkersuisut på råstofområdet er i modsætning til andre områder reguleret af selvstyreloven.

Departementet for Mineralske Råstoffer arbejder for at udvikle råstofområdet til en bærende industri i Grønland. Dette skal sikres gennem udviklingen af de rigtige rammer, der kan tiltrække efterforskningselskaber, der vil investere i Grønland.

GEUS' formål fremgår af lov om GEUS, hvor det bl.a. fremgår, at GEUS skal bedrive ” [...] *udforskning af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder*” og ” [...] *drive forskning indtil højeste internationale niveau om forhold, som er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af Danmarks og Grønlands geologiske naturværdier.*”.

GEUS' opgaver for og i samarbejde med Grønland er meget forskelligartede, og vedrører bl.a. rådgivning og forskning på råstofområdet, geologisk kortlægning, kontinentalsokkelprojektet, overvågning af indlandsisen, fjeldskredsanalyser, forsyningssikkerhed for drikkevand og vandkraft og overvågning af grønlandske økosystemer i regi af Greenland Ecosystem Monitoring (GEM). Nogle opgaver varetages som samfinansierede projekter mellem Naalakkersuisut og GEUS, andre finansieres af GEUS som en del af GEUS' forskningsforpligtelser, jf. Lov om GEUS, andre varetages som konsulent- og rådgivningsopgaver for Naalakkersuisut mod vederlag, og andre igen som forsknings- og rådgivningsopgaver for andre myndigheder og forskningsfonde.

Hvad angår Naalakkersuisuts og GEUS' samarbejde på råstofområdet, er dette grundlæggende reguleret af selvstyrelovens bestemmelser.

Denne aftale skal regulere samarbejdet mellem Naalakkersuisut og GEUS på råstofområdet i overensstemmelse med selvstyrelovens bestemmelser derom. Formålet er at opstille en række retningslinjer for GEUS' aktiviteter og adgang til Grønland.

Retningslinjerne, der aftales i regi af denne aftale, skal bidrage til at skabe klare og transparente rammer for, hvordan GEUS samtidig med at opfylde den gældende forskningsforpligtelse, *jf. lov om GEUS*, sikrer, at GEUS' forskning skaber værdi og vækst for det grønlandske samfund.

Der etableres derfor som led i denne aftale et samarbejdsforum mellem GEUS, KEFM og Naalakkersuisut, *jf. bilag 1*, der primært vil have til formål at sikre en løbende koordinering ift. Naalakkersuisuts ambitioner på råstofområdet og GEUS' forskningsaktiviteter.

2. Aftalens omfang

Denne aftale omfatter alle GEUS' aktiviteter i Grønland og indeholder derudover nogle særlige bestemmelser for råstofområdet, med henblik på at leve op til selvstyrelovens bestemmelser. Aftalen omfatter ikke projekter eller aktiviteter, hvor beslutningskompetencen går udover Klima-, Energi- og Forsyningsministerens beføjelser og tilsvarende Naalakkersuisoq for Erhverv og Mineralske Råstoffers beføjelser. Samtidig omfatter aftalen ikke aktiviteter og projekter, hvor der er nedsat beslutningsdygtige organer med repræsentantskab fra begge parter fx styregrupper.

At aftalen omfatter alle GEUS' aktiviteter, dog med førnævnte undtagelser og afgrænsninger, skal sikre, at GEUS kan udføre forskning og har særlig adgang hertil i henhold til lov om GEUS, samt at GEUS' forskningsaktiviteter i Grønland generelt skal bidrage til vækst og værdiskabelse i det grønlandske samfund.

3. GEUS' aktiviteter i Grønland

De følgende bestemmelser gælder for alle GEUS' aktiviteter, dog med undtagelse af ovenstående afgrænsninger, i Grønland og vedrørende Grønland, herunder aktiviteter vedrørende råstofområdet.

Betaling for ydelser

Betaling for GEUS' levering af ydelser vedrørende rådgivning og anden opgavevaretagelse til Naalakkersuisut skal svare til GEUS' udgifter til levering af sådanne ydelser, *jf. selvstyrelovens bemærkninger*.

GEUS' adgang til Grønland

GEUS kan foretage og udføre videnskabelige undersøgelser, forskningsaktiviteter og feltaktiviteter i Grønland på betingelse af, at indsamlede data og forskningsresultater hidrørende fra aktiviteterne i Grønland, stilles vederlagsfrit til rådighed for Naalakkersuisut.

GEUS redegør årligt for deres forskningsaktiviteter og næstkommende års planlagte aktiviteter. Naalakkersuisut vil årligt have mulighed for at kommentere og stille betingelser vedrørende miljø, sundhed og sikkerhed, herunder vedrørende forsikringsforhold og komme med forslag til forskningsprojekter og –aktiviteter.

GEUS er forpligtet til at stille forskning vederlagsfrit til rådighed for Naalakkersuisut. Dette vil omfatte videnskabelige resultater, hvor undersøgelserne og analyserne er på et stadie, hvor det vurderes, at det kan karakteriseres som et reelt bidrag til forskningen. De videnskabelige resultater m.v., der vurderes at have en påviselig samfundsmæssig værdi for det grønlandske samfund, der overstiger den forskningsmæssige, vil i udgangspunktet være fortrolige et år fra, at de videnskabelige resultater er stillet til rådighed for Naalakkersuisut, medmindre andet er aftalt. Videnskabelige resultater, hvor den forskningsmæssige værdi overstiger den samfundsmæssige værdi, vil være fortrolige indtil de er publiceret, eller når den samfundsmæssige værdi forventes at overstige den forskningsmæssige værdi. Ved tvivlstilfælde rådføres Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet mhp. en vurdering heraf. Hensigten er generelt at publicere og offentliggøre al forskning og alle resultater finansieret af den danske stat, så snart det er muligt.

Ejendomsret til indsamlede prøver

Grønlands Selvstyre har ejendomsretten til samtlige mineralske prøver, der udtages under denne aftale, uanset om disse befinder sig i Grønland eller er udført til Danmark eller et tredjeland. GEUS har brugsret til de mineralske prøver og Grønlands Selvstyre vil til enhver tid kunne hjemkalde prøverne såfremt, at disse har udtjent deres funktion i forskningsøjemed. De mineralske prøver kan opbevares, analyseres, vedligeholdes og administreres af GEUS.

GEUS kan udføre prøver til analyser og videre forarbejdning mod forudgående eksportgodkendelse.

4. Særligt om Naalakkersuisut og GEUS' samarbejde på råstofområdet

Grønlands Selvstyre overtog råstofområdet den 1. januar 2010.

Råstofområdet i Grønland har siden den 1. januar 2010 været understøttet af et samarbejde mellem grønlandske og danske myndigheder. Grundlaget for dette samarbejde har været en række aftaler mellem Naalakkersuisut og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet indgået i henhold til selvstyrelovens § 9.

De hidtidige aftaler har været indgået mellem Klima-, Energi-, Forsyningsministeren og det/de enkelte medlemmer af Naalakkersuisut med ansvar for råstofområdet i Grønland, og har reguleret samarbejdet mellem Klima-, Energi-, Forsyningsministeriet og de enkelte departementer i Naalakkersuisut.

De følgende bestemmelser regulerer samarbejdet mellem Klima-, Energi-, Forsyningsministeriet og GEUS og de departementer i Naalakkersuisut som er ressortansvarlige for råstofområdet. Bestemmelserne indeholder generelle principper for samarbejdet mellem Naalakkersuisut og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til brug for selvstyrets varetagelse af råstofområdet i medfør af § 9, stk. 3, i selvstyreloven for så vidt angår råstofområdet.

Efter Grønlands Selvstyre overtog råstofområdet i Grønland den 1. januar 2010 har råstofområdet udviklet sig og blandt andet også fået et større omfang og en større betydning for Grønland. Naalakkersuisut vil sikre vidensopbygning og kompetenceopbygning i Grønland vedrørende råstofområdet i Grønland.

Med denne aftale skal der skabes mere fleksible rammer for Naalakkersuisuts udgifter til rådgivning, herunder ift. potentielle udgifter til rådgivning fra GEUS således, at det reelle behov afspejles. Naalakkersuisut er således ikke forpligtet til at lave en fast årlig betaling, men forpligter sig således til at dække de reelle udgifter for GEUS til de efterspurgte rådgivningsydelser. Endvidere indeholder aftalen et afsnit om regulering af parternes udveksling af data nærmere.

Disse ændringer påvirker ikke derudover forholdet mellem Naalakkersuisut og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. De øvrige forpligtelser efter selvstyreloven vil stadig være gældende.

Det fortsatte samarbejde mellem grønlandske og danske myndigheder vedrørende råstofområdet omfatter bl.a. datasamarbejde, hvor der er en fælles ambition om at data bedst og hurtigst muligt stilles til rådighed for myndigheder, forskning, erhvervsliv og offentligheden. Endvidere vil et fortsat samarbejde mellem GEUS og Naalakkersuisut fokusere på at sikre forskning af høj kvalitet.

Principper for samarbejdet

Parterne er enige om at etablere en samarbejdsaftale på råstofområdet mellem Naalakkersuisut og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet i overensstemmelse med selvstyrelovens § 9, stk. 3.

Parterne er enige om, at der – med henblik på ikrafttræden den 1. januar 2021 – inden for rammerne af denne aftale indgås aftaler mellem Naalakkersuisut og GEUS om de ydelser, der er omfattet af denne aftale.

Ved udformning af de uddybende aftaler skal disse med hensyn til indhold og omfang understøtte og tilpasses udviklingen på råstofområdet og Naalakkersuisuts planer derfor i aftaleperioden, herunder blandt andet Naalakkersuisuts ønske om fortsat at sikre forskning af høj kvalitet, vidensopbygning og kompetenceopbygning i Grønland og udveksling af data. Aftalernes indhold vil derfor kunne afvige fra tidligere aftalers indhold. Tidligere aftaler bliver dog ikke påvirket eller ændret af denne aftale.

Udveksling af data

Det er en forudsætning for indgåelse af denne aftale, at Naalakkersuisut og GEUS giver hinanden fri og lige brugsret til samtlige geologiske data vedrørende Grønland, som er indsamlet af Naalakkersuisut, GEUS og rettighedshavere efter råstoffilladelse i Grønland, før Grønlands Selvstyres hjemtagelse af råstofområdet, og samtlige geologiske data vedrørende Grønland, som er indsamlet under de i selvstyreloven § 9 nævnte aftaler og rettighedshavere efter råstoffilladelse i Grønland, efter Grønlands Selvstyres hjemtagelse af råstofområdet. Det sikres herved, i videst muligt omfang, at de udvekslede data kan offentliggøres med henblik på at markedsføre råstofområdet i Grønland.

Det er endvidere en forudsætning for indgåelse af denne aftale, at Naalakkersuisut og GEUS giver hinanden fri og lige brugsret til geologiske data vedrørende Grønland der indsamles og udarbejdes af Naalakkersuisut, GEUS og rettighedshavere efter råstoffilladelse i Grønland, efter indgåelse af aftalen, herunder nye fortolkninger baseret på ældre data. Det sikres herved, i videst muligt omfang, at de udvekslede data kan offentliggøres med henblik på at markedsføre råstofområdet i Grønland.

5. Aftalens udstrækning og genforhandling

Denne aftale gælder for en femårig periode fra 1. januar 2021 til 31. december 2025. Forud for udløbet af aftalen kan Grønlands Selvstyre beslutte at forhandle en forlængelse eller en ny flerårig aftale, jf. selvstyrelovens § 9, stk. 3.

Forhandling om en forlængelse eller en ny aftale indledes senest 1 år før udløb af aftalen, det vil sige senest den 1. januar 2025.

Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og
Mineralske Råstoffer

Klima-, Energi- og Forsyningsminister

Jens-Frederik Nielsen

Sted: Nuuk

Dato: 18/12 2020

Dan Jørgensen

Sted: København

Dato: 22-12 2020